

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobce: **xxxxxx**

zastoupený advokátem Mgr. Ondřejem Múkou, se sídlem Vyšehradská 423/27, 128 00 Praha 2

proti

žalovanému: **Finanční arbitr**, se sídlem Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí o námitkách ze dne 29. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1277/2017 - 13

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

[1] Žalobce napadl shora uvedené správní rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl její námitky a potvrdil své usnesení ze dne 11. 7. 2018, čj. FA/SR/ZP/1277/2017-9, kterým bylo zastaveno řízení o návrhu žalobce ze dne 19. 12. 2017 podle ust. § 14 odst. 1 písm. b) zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „*zákon nebo zákon o finančním arbitrovi*“). Ve správním řízení se žalobce domáhal určení neplatnosti ujednání o nákladech a poplatcích pojistné smlouvy ze dne 31. 10. 2008 a vydání rozdílu mezi původně stanoveným odkupným a odkupným nově vyčísleným.

[2] V odůvodnění napadeného rozhodnutí je popsán průběh správního řízení (co do vylíčení jednotlivých procesních úkonů nesporný), je připomenuto, že zákon neupravuje průběh řízení před finančním arbitrem, je postupováno podle správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) podle jeho ust. § 141. Dále je uvedeno, že žalobci byly konkrétní nedostatky návrhu a termíny ústního vysvětlení včas oznámeny a byl poučen, jaký výsledek bude mít jeho nečinnost. Zástupce žalobce doručuje finančnímu arbitrovi šablonovité návrhy a desítky dalších shodných podání, kde líčí uzavření pojistných smluv takřka totožně, odmítá pak poskytovat součinnost. V této věci byl zástupce žalobce vyzván písemnou výzvou ze dne 29. 3. 2018 k odstranění nedostatků návrhu, to neučinil. Finanční arbitr, přestože nebyla poskytnuta součinnost, nařídil dne 10. 7. 2018, zástupce se k němu nedostavil a z něj se omluvil. V posuzovaném případě byla splněna podmínka, že nesoučinnost dosahuje takové intenzity, která brání projednání návrhu – žalobce odmítl účast na ústním jednání, a k vyřešení otázky, zda je finanční arbitr příslušný (kompetentní) k projednání návrhu, neboť pokud by nebyl, bylo by jeho rozhodnutí nicotné.

[3] Z obsahu správního spisu je patrné, že příslušnou výzvou byl žalobce vyzván, aby mj. vylíčil, jaké předsmělní a smluvní dokumenty mu byly předloženy před podpisem pojistné smlouvy, důvody, které jej vedly k uzavření smlouvy a k jejímu ukončení a vyplacenému odkupnému.

[4] Žalobce napadl rozhodnutí v celém rozsahu a navrhoval jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě uvedl tyto žalobní body, jimiž je soud při svém přezkumu vázán. Namítl, že z výzvy k podání ústního vysvětlení není zřejmé, které skutečnosti tím měly být zjištěny, a zda by měly vliv na rozhodnutí podle ust. § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi. Odkazuje na ust. § 6 odst. 2 správního řádu, kdy postup žalovaného považuje za zatěžující a způsobující nadměrné náklady. Z žádného dokumentu žalovaného před vydáním rozhodnutí nevyplývá nutnost zkoumání podmínek řízení, a proč by k tomu muselo být nařízeno ústní jednání. V další části žaloby namítá, že žalovaný účelově postupuje, neboť si musí být vědom, že uzavření pojistné smlouvy je dlouhodobým produktem a skutečnost, že si žalobce nevybavuje skutečnosti při jejím uzavírání a s ohledem na zánik pojistné smlouvy již nemá požadované dokumenty k dispozici, nelze považovat za neposkytnutí součinnosti. Výzva k poskytnutí součinnosti byla tak vydána v rozporu se zásadou vyšetřovací podle ust. § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi. Žalobce v návrhu označil veškeré relevantní důkazy tak, že návrh měl být projednán. Žalovaný je institucí zřízenou k ochraně veřejného zájmu spotřebitele, proto mu má umožnit snadnější projednání jeho návrhu.

[5] Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a navrhoval ji zamítnout, přičemž ve vyjádření uváděl obdobné okolnosti, jako v odůvodnění správních aktů.

[6] K vyjádření žalovaného podal žalobce repliku, v níž setrval na svém názoru, konání ústního jednání nepovažuje za nezbytné ve všech případech, pochybnosti o úplnosti návrhu se mohou týkat pouze návrhu podle ust. § 10 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, k postoupení pohledávky uvádí, že soukromé právo (občanský zákoník) ji umožňuje.

[7] V posuzované věci soud nevyzýval žádnou třetí osobu k případnému uplatnění práv osoby zúčastněné na řízení, neboť správní rozhodnutí se týká pouze veřejných subjektivních práv žalobkyně (jedná se o procesní rozhodnutí, kterým bylo řízení zastaveno, jiná práva, než práva žalobkyně tak nebyla dotčena).

[8] Soud o podané žalobě rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci s takovým postupem soudu nevyslovili svůj nesouhlas (ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a kdy nebylo nutné doplňovat dokazování. Soud přezkoumal uplatněné žalobní body, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného.

[9] Obecněji k charakteru daného správního řízení soud uvádí, že to je sice, při výslovné absenci konkrétní zákonné úpravy v zákoně o finančním arbitrovi, vedeno podle správního řádu jako podle jediného v úvahu připadajícího procesního řádu, avšak podle poměrně velmi speciálních ustanovení § 141 správního řádu, který upravuje vedení sporného řízení. Že jde v této věci o sporné řízení je zjevné – vykonavatel veřejné správy rozhoduje o právech a povinnostech dvou jemu nepodřízených subjektů a působí tak nikoliv ve své obvyklé roli, ale v roli zákonem přímo určeného soudce ve sporu dvou nepodřízených subjektů o hmotné právo.

[10] Proto v tomto správním řízení je nutné k tomuto specifiku přihlédnout a postupovat víceméně podle zásad platných pro občanské soudní řízení jako typické sporné řízení. Pro sporné soudní řízení je charakteristická zásada břemene tvrzení a důkazní pro jednotlivé strany řízení; pokud jedna ze stran toto břemeno neunes, odrazí se to ve výsledku řízení, a to většinou v meritorním rozhodnutí. Tato zásada však není platná vždy a mezi výrazné odchylky, kdy tomu tak není, patří splnění podmínek řízení. Pokud ty nejsou splněny ani v občanském soudním řízení, a to po celou dobu trvání sporu, soud nerozhodne meritorně, ale procesně, neboť pokud nejsou dány podmínky řízení, není o čem rozhodovat.

[11] Jednou z podmínek řízení v tomto řízení je bezesporu posouzení, zda je navrhovatel spotřebitelem ve smyslu ust. § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi. Pokud tomu tak není, finanční arbitr postrádá zákonnou kompetenci příslušný spor rozhodnout, a pokud by tak učinil, výrazně by porušil svou zákonnou kompetenci a jednalo by se o zdánlivé (nicotné) rozhodnutí pro nedostatek pravomoci.

[12] Posouzení toho, zda je navrhovatel spotřebitelem, je tedy podstatnou podmínkou řízení. Za účelem tohoto zjištění pak podle názoru soudu musí součinnost poskytnout žalovanému navrhovatel a v tomto směru své právní postavení jako spotřebitele osvědčit, neboť nikdo jiný takovou informaci nedisponuje (nevede se žádný rejstřík spotřebitelů, možnost jiného zjištění, než přímo informace od navrhovatele je podle názoru soudu reálně neuskutečnitelná). K tomuto zjištění pak žalovaný v tomto případě směřoval, když požadoval mj. předmluvní a smluvní dokumenty předložené před podpisem pojistné smlouvy a důvody, které vedly k uzavření smlouvy, neboť z těchto zjištění lze dospět k závěru, zda je navrhovatel spotřebitelem, či nikoliv, rovněž k tomu mohlo směřovat ústní jednání. Jak bylo uvedeno shora, toto správní řízení není běžným správním řízením, ale spíše sporným řízením, kdy povinnost k tvrzení a důkazní břemeno

má zejména ta strana sporného řízení, která se jej dovolává. Pokud tak nečiní, protistrana může pouze zpochybněním takového tvrzení úspěšně zastávat názor, že skutečnost je jiná, a rozhodující orgán (zde žalovaný) tak nemá sám o sobě možnost, ani pravomoc, takové tvrzení sám osvědčovat, když v tomto případě to ani reálně není možné (zjištění, zda je navrhovatel spotřebitelem). Na tom nic nemění ani velmi obecný odkaz žalobce na charakter žalovaného a jeho ochranu spotřebitele – právě k této ochraně musí směřovat solidní zjištění, že se o spotřebitele na straně navrhovatele jedná, a to lze pouze součinností navrhovatele.

[13] Proto pokud navrhovatel podá návrh, přičemž není zřejmé, že se jedná o spotřebitele, případně je taková skutečnost dalším účastníkem sporného řízení podle ust. § 141 správního řádu zpochybněna, je navrhovatel povinen tuto skutečnost osvědčit či prokázat, neboť z ničeho jiného takový závěr učinit nelze. Finanční arbitr je tak oprávněn vyzvat navrhovatele, aby tak učinil či případně nařídít ke zjištění této skutečnosti ústní jednání. Pokud navrhovatel zůstane při těchto procesních úkonech pasivní, finanční arbitr nemá možnost tuto skutečnost zjistit jinak, a musí vycházet z toho, že postavení navrhovatele jako spotřebitele nebylo v řízení postaveno dostatečně najisto, a v tomto směru musí rozhodnout.

[14] Soud se neztotožňuje s názorem žalobce, že ve vyrozumění o odstranění vad návrhu by nebylo přesně specifikováno, čeho se má týkat – je zde uvedeno, aby byly uvedeny významné okolnosti uzavření a následně ukončení pojistné smlouvy, z nichž je možné případně učinit závěr o tom, zda navrhovatel je spotřebitelem. Pokud tak žalobce neučinil, byl žalovaný k objasnění této skutečnosti oprávněn nařídít ústní jednání, kde by k takovému zjištění bylo možné dospět, aniž by výslovně do předmětu oznámení o nařízení ústního jednání tuto skutečnost výslovně sděloval. Takový postup v našem právním řádu žádný procesní předpis nestanoví, při předvolání k ústnímu jednání jak u správních orgánů, tak u soudů, se téměř nikdy neuvádí, proč je ústní jednání nařízeno. Žádné takové veřejné subjektivní právo tak navrhovatel nemá a nemůže se jej tak úspěšně dovolávat.

[15] Pokud žalobce v replice uváděl, že jím podaný návrh měl zákonné náležitosti podle ust. § 10 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, pak takový názor soud nesdílí, neboť možnost zastavení řízení podle ust. § 14 odst. 1 písm. b) zákona se neomezuje pouze na odstranění vad návrhu, ale rovněž neposkytnutí součinnosti, jak tomu v daném případě bylo.

[16] Vzhledem k tomu, že žalovaný nejprve vyzval žalobce, aby poskytl další dokumentaci, z níž by bylo možné zjistit jeho postavení jako spotřebitele, a to písemně, a až po neposkytnutí této dokumentace nařídil ústní jednání, postupoval podle názoru soudu v souladu s ust. § 6 odst. 2 správního řádu, když tak činil způsobem co nejméně omezujícím účastníka řízení; ani tuto část žalobního bodu tak soud neposoudil jako důvodnou.

[17] Ze všech těchto důvodů soud považuje podanou žalobu za nedůvodnou a zamítl ji (ust. § 78 odst. 7 s.ř.s.).

[18] Náklady řízení byly rozhodnuty podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., kdy by k jejich náhradě měl právo ve věci úspěšný žalovaný, tomu však náklady nad rámec jeho činnosti vykonavatele veřejné správy nemohly vzniknout.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 16. dubna 2020
JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu